

hondo-hondotik

JON ABRILEN AURKAKO EPAIKETA. Gaur, ekainaren 11, Jon Abril kazetaria epaituko dute Madrilen. Ttipa-Ttapa Fundazioko presidente Pello Apezetxeak eta Teresa Toda kazetariak «adierazpen askatasunaren» aurkako eraso hori salatu dute.

Pello Apezetxea

(Ttipi-Ttapa Fundazioko presidentea)

Zuzengabekeriazko egoera

Azken bi urteetan, inoiz baino gehiago agertu da Jon Abrilen ize-na komunikabideetan. Eta, bada-kigu, arrazoi bereziren batek eragiten du jendea paperetan agertzea. Arrazoi berezi hori kontatu nahi dut. Jon kazetaria da. Informazio zerbait jaso nahi, —ez da hau kazetariaren eginbeharra?— baina, hondarean, matrikula bat soilik, polizia auto batena, izan zen Jonek egun hartan jaso zuen bideoaren edukia. Grabaketa geldiarazi baitzioten, eta gaizkiletzat jo. Nohiznahi eta nonahi hainbat kazetarik egiten, eta beren egunkari eta telebistan zabaltzen duena, egun horretan ere egin zuten bezala, Jonena gaiztakeriatzat hartu zuten. Saialdi hutsean gelditu zen, gainera, Jonek egintza hau; eskuan zeraman kameraren begiak ireki orduko, itxiarazi baitzizkioten eta grabatutako autoaren gibela kendu. Hartutako matrikula bera ere ez zuen inon hedatzerik izan.

Horregatik deitu diot ttiki gertatutakoari. Kamera ttiki batekin joan zen Jon, ez baita telebista espainol haundi horietako langilea, ez du horietako anitzek bezalako soldata sakeleratzen. Bere lanerako ahalmena ezaguna bada, —han eta hemen ibiltzen da gelditu gabe—, baina ahalmena bezain ezaguna dugu haren borondatea: Ttipi-ttapan batean, Euskara Mankomunitateko

bilkuran bertzean, EUSKALDUNON EGUNKARIA-n edo bertsoaren munduan, etabar. Hau, Berako Udalarekin duen kontratuko lanaz gain. Egotzi dioten ustezko eta uler-tezinezko delitu egunean, zerk eraman zuen, bada, Entzutegi Nazionalako ingurura? Bere herriko gazte baten epaiketaz zerbait zuzenean jakin ahal eta nahi izateak. Normala, ez kazetariarentzat bakarrik, herritarrarentzat eta bera bezalako gaztearentzat ere bai.

Baina nik istorioari emandako ttikitasunezko eta normaltasunezko izaera, bere mugak hautsi eta, izugarrikeria bihurtu da. Gaur Madrilen gauzatzekoa den epaiketarako, sei urteko zigorra eskatu baitu fiskalak Jonek ustezko delituagatik. Sei urteko giltzapetzea, sei urteko kargu publikorako inhabilitatzea, isuna. Zertan da delitua? Ikusitakoak ikusita, bertze galdemodua ere egiten ahal dugu: Beharrezkoa da delitu egile izatea, zigorra jasotzeko? Zuzenbidezko estatuan bai, diotenez. Eta zuzenbidezko estatuan omen gaude. Baina, zer da zuzenbidezko estatua?.

Zuzenbidezko solasa ez dut nik sobera gogoko, hiztegiek erakusten duten erranahia adierazteko; ilun bilakatzen dela iduritzen zait, egitura eta jokaera zuzeneko erakunde dela erran nahi bailukeen. Arauzko solasa, behar bada, ez ote litzate-

ke egokiago? Arauak dituen estatua, bai, legeriaz hornitua dagoen estatua, bai. Hau argiago gelditzen da, zeren eta arauak eta legeak egokiak eta zuzenak izan daitezke, baina baita desegokiak eta okerrak ere. Eta, zuzenak izanda ere, bete gabe gelditzen ahal dira, edota ez behar bezala bete. Ezin dugu ahantzi, izan ere, arauak eta legeak agintariak gauzatzeko dituztela, betetzea edo bete gabe uztea ere haien eskuetan dagoen bezala. Eta ez dira euren komenientzien aurka aritzen, noski. Zuzenbidezko izena hartzen duen estatua, horrela, agintarien komenientzien estatu bihurtzen da, lehenbizi eta batez ere. Delitu izan edo ez, horren arabera gertatzen da, eta horren arabera zigortzen da. Salbuespenak salbuespen. Horrela, araudun eta legedun estatua izateak, zuzenbidezko estatuak, ez du zuzena denik erran nahi.

Bertze batzuri bezala, Frankoren diktadurako ilunaldi luzea datorkit burura. Askatasunaren aukerak murrizten doaz. Politika eta lan munduko lege aldatze eta liskarrak, edo gobernuaren elizako ierarkiarekiko salaketak, gizarteko giroa

gaiztotzen ari delako itxura ematen du, Euskal Herrian, batez ere. Jonek ixtorio ttiki-izugarria horren erakusgarri garbia dugu, bat bertze anitzen artean.

Zuzengabeko istorio honetan, Jonek lanbide berdineko jendeek ere zerikusia izan dutela aipatu gabe ezin dut utzi, bertze egungo anitz istoriotan bezala. Kazetariez ari naiz. Komunikabideen eragina nabarmen indartu dela erraten ahal dugu, zerikusi haundia baitute, lehen baino anitzez haundiagoa, legegile, epaile eta gobernuaren erabakietan. Berri emateko aukera eta

ahalbideak biderkatu eta hobetu, telebistaren idurien bidez berezik, eta ikus-entzunezko tresnak etxe guztietan sartu direlako. Beti bezala, arlo honetan ere batzuen lan estimagarria aitortu beharrean bagaude ere, anitz, gehienak, zuzengabekeriazko egoera la-

guntzen ari dira. Boteredunen morroi lana dutelako, batzuek, komunikatzeko tresneria eta legaltasuna agintedun eta dirudunen eskuetan dagoenez. Bertze batzuek, berriz, inperialismo espainolaren sentimenduaz beterik, bertzeak menean edukitzea normaltzat jotzen dutelako. Hor min eman die, behar bada, Euskal Herriko apezpikuen azken idazki pastoralak. Gogotaren akabailarako, Jon eta Jon bezalako en alde jokatzeko konpromezua dagokigula oroitu beharko dugu.

JON ABRILEN KASUA

Zuzengabeko istorio honetan, kazetariak zerikusia izan dutela aipatu gabe ezin dut utzi

Teresa Toda

(Kazetaria)

Gaur ere, Auzitegiaren atarian

Egun asko, milaka ordu, pasa nituen Espainiako Auzitegiaren ateetan, Madrilen *Egin*-eko korrespontsala izan nintzenean. Ehunka kilometro eginak ditut hango pasiloetan, milaka ordu epailetan, euskal prozesatuen aurkako epaiketetan. Egun batean kalkulua egin nuen: 700 baino gehiago izan dira nik jarraitutako epaiketak. Horrekin batera, ehunka atxiloteta, ziur aski milatik gora. Auzitegiaren aurrean, atxilotuen senideekin, hotzez, beroz, haizez edo fatxaz inguratuta, epaileen erabakien zain.

Urteak aurrera joan heinean, kazetari multzoa sortu zen, denok Auzitegiko auzien informazioa jarraitzen. Argazki zein telebistako kamera gero eta gehiago zeuden. Agian inflexio puntua Ruiz Mateosen kasua izan zen, 1983-4ean. Nahikoa ikusgarria zenez, kazetari asko hurbildu zen Auzitegira, eta, geroztik, hantxe jarraitu zuten. Barra barra ibili ginen kazetariok, beti Ruiz Mateosen azken ateraldiaren zain. Irudi piloa hartzen ziren ia egunero; bai kanpoko eskaileretan, bai

bestibuluan, Ruiz Mateos eta berarekin giblean azaltzen zirenak beti zeresana ematen zutelako. Bera ere, Ruiz Mateos jauna, izan zen Entzutegitik ihesaldi famatuaren protagonista. Barrez lehertzeko zorian, kazetariok izan ginen egun hartan erabili ez zuten moztarrok aurkitu genituenak, Poliziaren haserre handirako.

Hurrengo urteotan, lanean aritzen ginen, noizbehinka hango zaindariarekin ika-mikan, beste batzuetan nahikoa lasai; eta, esan beharra dago ere, atxilotuen senideekiko errespetuzko jarrera ikusten zela, (gaur egun erabat galduta dirudiena, gaur senideak ere errudunak bailiran tratatzen dira Entzutegiaren aurrean beren senideei buruzko berriaren zain egoteagatik). Auzi batzuetan, eta Auzitegiaren interesen arabera, kamerak epaiketetara sartu dira ere. Gogora etortzen zaizkit, adibidez, Madril Komandoko kideen aurkako epaiketa batzuk; edo GAL auzikoa, edo Mario Conderena.

Pixkanaka-pixkanaka, euskal gatazkaren

luzapenak eta politika espainolaren judizializazioak jana eman diote Auzitegiari, zeinak eguneroko hondo bihurtzen joan diren teleberrietan. Euskaldunon zoritxarrerako, bai, eta Estatuaren indar zabaltzea irudikatzeko. Nahiz eta ustelkeria ekonomiko eta droga kasu batzuk bere eskuetan hartu, agian aurrez zuzituzko, Auzitegiaren benetako zeregina, izate arrazoia, motibazio politikoko delituak epaitzea da. Horrela izanda, Auzitegiaren egoera politikoaren eragina nabarmena da. Adibidez, 1989ko su-etenaren garaian, epaileek absoluzio gehiago eman zituzten; orain, ordea, 18/98 sumarioak erakusten duenez, «delituen» eremua etengabe zabaltzen da, eta, horrekin batera, askatasunen murrizketa areagotu. Gaur egun, Entzutegiko epaile gehienak babes osoa ematen diote euskal gaiak Gobernutik datozen ildoei. Eta argazkilariak, telebistako kamerak, kazetari eta saltza guztietan ibiltzen diren batzuk, hor diraute, Auzitegiaren eguneroko manaren zain.

Hainbeste kazetarien lanaren lekuko, edozein argazki artxibok Espainiako Auzitegi Nazional aurrean aterata, milaka irudi gordetzen ditu. Prozesatu ospetsuak, epaileak, Polizi eta Guardia Zibileko furgoiak, senideak... hor daude, paperean edo disquetteetan. Ondoko Plaza, kaleak eta gertu dagoen Espainiako Epaitegi Gorenaren egoitza behin eta berriro ikusten dira telebistek egindako informazio zein erreportajeetan, inongo arazorik gabe. Mota guztietako jendea azaltzen da, joan-etorrian, zain, lanean... horien artean, eraikuntza hauek zaintzen dituzten poliziak.

Honegatik guztiagatik, Jon Abrilen aurkako epaiketa eskandalua da. Defentsari jarritako oztopoez gain, auzia bera da sinestezina, nola sinestezina, eta mingarria, den kazetari talde gehienaren isiltasuna adierazpen askatasunaren aurkako eraso horren aurrean. Zeren hori eta besterik ez da: kazetaritza librearen aurkako zigor neurria, euskal kazetaritzaren mota berri bat den telebista lokala eta bertokoari izua eragiteko.

Gaur ezin dut Auzitegiaren atarian fisikoki zain egon, baina, bihotzez, han egongo naiz, beste kazetariarekin, kamera sorbaldan, Jon Abril libre ateratzen ikusi arte. Horrela izan bedi!